

KS. MIROŚLAW KALINOWSKI

KS. BP STANISŁAW STEFANEK W SŁUŻBIE MAŁŻEŃSTWU I RODZINIE

Instytut Nauk o Rodzinie podjął inicjatywę uhonorowania Księdza Biskupa dra Stanisława Stefanka, inaugurując tym znaczącym wydarzeniem całoroczne obchody dziesięciolecia działalności kierunku Nauki o rodzinie w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Nie jest to wybór przypadkowy, gdyż życiorys dzisiejszego Laureata znakomicie wpisuje się w obszar służby rodzinie – we wszelkich jej wymiarach, również w płaszczyznach najbliższych środowisku akademickiemu, mam tu na myśli działalność naukowo-dydaktyczną i badawczą.

W roku 1959 bardzo młody wtedy ks. Stanisław Stefanek – miał wówczas tylko 23 lata – przybył na KUL, na studia specjalistyczne z zakresu teologii biblijnej, wieńcząc je doktoratem. Od roku 1972 podjął obowiązki nauczyciela akademickiego w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie; prowadził zajęcia dydaktyczne z zakresu teologii biblijnej, małżeństwa i rodziny. Prawie 30 lat związany jest z Instytutem Studiów nad Rodziną w Łomiankach, pełniąc funkcję wicedyrektora i – nieprzerwanie od 1993 roku – dyrektora tej placówki uniwersyteckiej. Laureat obchodzi więc w tym roku piętnastolecie kierowania Instytutem Studiów nad Rodziną Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Aktywna obecność naukowa Księdza Biskupa w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w fazie wstępnej wiązała się z Podyplomowym Międzywydziałowym Studium nad Rodziną, działającym pod opieką Wydziału Nauk Społecznych, oraz z pracą w ramach Duszpasterskich Wykładów Akademickich, Dni Duchowości, sympozjów i konferencji biblistów, pastoralistów, apologetów, na których wygłosił wiele referatów. Od roku

1999 ściśle współpracuje również z Instytutem Nauk o Rodzinie KUL, w bardzo ważnym okresie usamodzielniania kierunku studiów licencjackich i magisterskich na niwie akademickiej, wypracowania standardów nauczania, opisu kwalifikacji zawodowych absolwentów oraz powoływania gremiów naukowych. Laureat z entuzjazmem przyjął też propozycję członkostwa w Radzie Programowej zeszytu poświęconego Naukom o Rodzinie, wydawanego w serii Roczników Teologicznych KUL.

Ksiądz Biskup Stanisław Stefanek jako pasterz i nauczyciel akademicki – to dwa obszary działalności Laureata, na jakie pragnę zwrócić uwagę w mojej laudacji. Głównie chcę jednak podkreślić tematykę małżeństwa i rodziny.

We wczesnych latach siedemdziesiątych Ksiądz Biskup podjął się prowadzenia w Szczecinie punktu konsultacyjnego Instytutu Studiów nad Rodziną, założonego przez ks. bpa prof. Kazimierza Majdańskiego w Łomiankach k. Warszawy. Pełnił też wiele funkcji, które powierzał Mu Episkopat Polski, m.in. członek Komisji ds. Misji (w latach 1980-1989), Komisji ds. Zakonnych (1980-1994), Komisji ds. Liturgii (1989-1994). W 1980 roku został członkiem Komisji ds. Rodziny, następnie jej wiceprzewodniczącym i przewodniczącym (do 2007 roku). Od roku 1993 jest członkiem prezydium Papieskiej Rady ds. Rodziny.

W realizacji posługi pasterskiej, a w niej funkcji kerygmatycznej, Ksiądz Biskup podejmował pogłębioną refleksję biblijno-pastoralną nad rodziną, Kościołem domowym, jaką zaprezentował wspólnocie wierzących Jan Paweł II w adhortacji *Familiaris Consortio* (1981). Tę problematykę rozbudował w roku 1994, w czasie Międzynarodowego Roku Rodziny. Istotnymi inspiracjami były dla Niego również enuncjacje papieskie zawarte w *Liście do Rodzin* z tego samego roku. Z wielkim poświęceniem ks. bp Stefanek podjął się zadania promocji i popularyzacji encykliki Jana Pawła II *Evangelium vitae* o wartości i nienaruszalności życia ludzkiego, podstawowego dla duszpasterstwa rodzin w Kościele Powszechnym. Swoje przemyślenia na ten temat publikował m.in. w „Dzienniku Związkowym”, „Głosie Katolickim”, „Głosie życia”, „Katolickiej Agencji Informacyjnej”, „Kościele nad Odrą i Bałtykiem”, „Łomżyńskich Wiadomościach Diecezjalnych”, „Mszy Świętej”, „Niedzieli”, „Naszym Dzienniku”, „Słowie – Dzienniku Katolickim”, „Powierniku Rodzin”, „Tygodniku Ostrołęckim”, „Przewodniku Katolickim”, „Różańcu” Znaczące są również publikacje Księdza Biskupa w czasopiśmie naukowych, np. „Episteme”, „Studia nad Rodziną” (UKSW) czy „Roczniki Teologiczne” (KUL).

W działalności duszpasterskiej Księdza Biskupa w Kościele łomżyńskim należy podkreślić powołanie z Jego inicjatywy Katolickiego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego (2003) oraz Diecezjalnego Radia Nadzieja (2001), w którym wygłasza cotygodniowe słowo pasterskie. W jubileuszowej publikacji poświęconej osobie bpa Stefanka jeden z rozdziałów zatytułowano „Medialny Pasterz” Ksiądz Biskup nie stroni od mediów, przeciwnie – chętnie w nich występuje, przedstawiając eklezjalną wizję małżeństwa i rodziny. Zabiera głos w rozgłosniach radiowych i stacjach telewizyjnych, m.in. w Diecezjalnym Radiu Nadzieja, Radiu Józef, Radiu Maryja, Telewizji Trwam. Jest dociekliwym rozmówcą, poruszającym się w obszarze egzegezyjno-profetycznym, wymagającym od odbiorców wysiłku docierania do źródeł ksiąg objawionych. Wybitna znajomość zagadnień biblijnych sprawia, iż jest On cenionym i poszukiwanym prelegentem.

Wiodącym przesłaniem ks. bpa Stefanka w służbie małżeństwu i rodzinie jest wyraźne ukierunkowanie na wychowawczą funkcję rodziny, osadzoną na chrześcijańskiej koncepcji człowieka. Antropologia stanowi kanwę do budowania wszelkich struktur i systemów służących małżeństwu i rodzinie.

W rodzinie na pierwszym miejscu powinny być umieszczane kontakty personalne, a w ich tle odniesienie do świata nadprzyrodzonego i materialnego. Powyższa hierarchia, mocno podkreślana przez Księdza Biskupa, wpływa na nadrzędność przekazu emocjonalnego, atmosfery bezpośredniości i otwarcia, zaufania, życzliwości, wierności i oddania. Środowisko rodzinne, będące naturalnym kontekstem wychowawczym, odpowiada naturalnym potrzebom dziecka, przede wszystkim psychicznym: miłości, bezpieczeństwa, bliskości, przynależności i szacunku, wzoru i ideału. Ich zaspokojenie buduje w nim stan wewnętrznej harmonii, otwartość na otoczenie oraz pozytywny stosunek do ludzi. Atmosfera w rodzinie wzmacnia skuteczność oddziaływań pedagogicznych i wychowawczych. Przekaz norm postępowania, istotnych dla życia jednostkowego, jak i społecznego, poczucia obowiązku i odpowiedzialności, bezinteresowności i sensu życia zapisuje się głęboko w psychikę dziecka. Następujący wówczas proces internalizacji, czyli włączenia w strukturę osobowości norm, wartości i zasad uznawanych w rodzinie, sprawia, że stają się one względnie trwałymi cechami charakteru dziecka. W sposób naturalny potrafi ono współczuć osobom bliskim oraz każdemu cierpiącemu, pomoże słabszemu i włączy się w ustrukturyzowane działania służące potrzebującym.

Środowisko rodzinne, jak podkreśla Ksiądz Biskup, uczy dziecko zdolności współdziałania. Choć w początkowej fazie dokonuje się to na płaszczyźnie wewnątrzrodzinnej, to jednak celem aktywności w tym względzie jest umie-

jętność współdziałania w każdej społeczności ludzkiej. Dziecko uczy się współżyć i współdziałać w rodzinie poprzez naśladownictwo rodziców i starszego rodzeństwa. Na etapie dorastania dziecka powyższa reguła ustępuje potrzebie identyfikacji i tożsamości z postawami najbliższych osób. Dojrzwanie postaw odbywa się w grupach zarówno formalnych, np. w przedszkolu i szkole, jak i nieformalnych, np. na placu zabaw. Konfrontacja wyniesionego z domu modelu współżycia i współdziałania z szerszym otoczeniem pozwala na otrzymanie zwrotnego komunikatu dotyczącego akceptacji lub odrzucenia poznanych w rodzinie zasad życia społecznego. Więzy w rodzinie – jako podstawa współżycia – w sposób bezpośredni rzutują na komunikację, interakcje i relacje społeczne. Rodzina jest szkołą cnót potrzebnych wszelkim społecznościom (por. *Familiaris consortio* 36) oraz najwłaściwszym środowiskiem wychowawczym kształtującym postawy społeczne. To pierwsza i podstawowa szkoła uspołecznienia. Będąc wspólnotą miłości, w czynieniu daru z siebie jest prawem, nadaje kierunek rozwojowi i warunkuje wewnętrzny wzrost. Komunia małżeńska i rodzinna jest „konkretną i skuteczną pedagogią dla czynnego, odpowiedzialnego i owocnego włączenia się dzieci w życie społeczne o szerszym zasięgu” (tamże, 37). Rodzina żyje określonymi celami i wartościami angażującymi wszystkich jej członków. Dostarcza wszystkich elementów dla właściwego kształtowania postaw prospołecznych.

Wychowanie człowieka, motywowane w ciągu wieków racjami nadprzyrodzonymi, płynącymi ze źródeł objawienia i świętych ksiąg istniejących systemów religijnych, jest wypierane z rzeczywistości życia społecznego. W świecie, który przyjmuje tylko to, co sprawdzalne, i odrzuca Boga w imię ukochania człowieka, coraz głośniejsze są słowa, że prawdziwa miłość w małżeństwie i rodzinie możliwa jest na zasadach *Tego, który nas do końca umiłował*. Tej właśnie prawdzie służy dzisiejszy Laureat. Instytut Nauk o Rodzinie KUL z wielką radością przyjmuje fakt uhonorowania JE ks. bpa Stanisława Stefanka Medalem za Zasługi dla KUL i kultury chrześcijańskiej w Polsce.